

Vabariigi Valitsuse 16. mai 2020. a korralduse nr 172 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra, mis lõppes 17. mail 2020. a. COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks kehtestas Vabariigi Valitsus vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud. Nende eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Eriolukorra lõppedes on endiselt oht viiruse edasiseks levikuks.

2. Selgitused korralduse kohta

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 16. mai 2020. a korraldust nr 172, nähes ette loobumise 2+2 reeglist ja asendades selle inimeste hajutamise nõudega ning soovitusena järgida 2+2 nõuet. Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkte 2 ja 3 ning lõiget 8. Vabariigi Valitsus on seisukohal, et praegu on kohane ja mõistlik loobuda sanktsioneeritava 2+2 reegli Vabariigi Valitsuse tasemel kehtestamisest ja see vastab Eesti elanike käitumispraktikale, kuna laialdaselt on aktsepteeritud arusaam distantsi hoidmise vajadusest. Võimaliku viirusega nakatumise vältimiseks lähikontaktide kaudu on piisav, kui hoitakse teistega turvalist vahemaad (2 meetrit). Seega asendatakse sanktsioneeritava piiranguna 2+2 reegel hajutatuse nõudega.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks. Korraldusega nähakse ette leevendused kehtestatud liikumisvabaduse piirangule nakkushaiguse leviku tõkestamiseks.

Kehtestatavate leevendustega ei lõpetata haiguse leviku ennetamise ja pidurdamise muid piiranguid. 2+2 reegli järgimine on edaspidi soovituslik, kuna distantsi hoidmine võimaldab kaitsta inimestel ennast ja oma lähikondseid nakkuse eest ning piirata haiguse levikut Eestis. Soovituslik 2+2 reegel tähendab seda, et avalikes kohtades on soovitatav ka edaspidi liikuda 2-inimeselistes rühmades või perekonniti ning hoida teiste inimestega kahemeetrist vahemaad, kus seda on võimalik mõistlikult teha. Samast printsiibist lähtub ka inimeste hajutamise nõude kehtestamine, millega mõeldakse eelkõige seda, et tuleb tagada turvaline (2 meetrit) vahemaa inimeste vahel. Siinjuures on arvesse võetud, et distantsi hoidmine ning 2+2 reegel on haiguse leviku piiramiseks Euroopa Liidu riikides laialdaselt kasutusel olev meede.

Kehtestatud ja kehtestatavad piirangud on endiselt vajalikud, kuna Terviseameti hinnangul on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See ei välista, et viirust on võimalik saada nakatunud, kuid asümptomaatilise nakatunuga lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu.

Viirus levib tõhusamalt siseruumides ning sellest on mõjutatud eelkõige riskirühmad (sh vanemaealised).

2+2 reegli asendamine inimeste hajutatuse nõudega on põhjendatud ka lähtuvalt sellest, et nakkuse levik Eestis on endist viisi stabiilne. 12. juuni 2020. a seisuga on Eestis 14 päeva kumulatiivne nakatumus 100 000 elaniku kohta 8,5. Samas on endiselt piirangud ja nõuded (näiteks desinfitseerimisvahendite olemasolu või puhastuse läbiviimine) ürituste korraldamise ning siseruumides viibimise jmt tegevuste kohta asjakohased, kuna avalikes kohtades, koosolekute ning ürituste puhul, meelelahutusasutustes ja hariduse andmisel ning sportimisel jms juhtudel võib koguneda suur hulk isikuid, kes varem kokku puutunud ei ole. Arvestada tuleb ka seda, et viiruse leviku tõenäosust suurendab tegevuste läbiviimine siseruumides ning pikema aja jooksul.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 tunnistatakse kehtetuks kehtiva korralduse punkt 1, kus on sätestatud 2+2 reegel. 2+2 reegli näol on tegemist liikumisvabaduse piiranguga avalikes kohtades. Kehtiva korralduse kohaselt kehtib avalikus kohas nõue, et koos võivad viibida ja liikuda kuni kaks isikut ning teiste isikutega tuleb hoida vähemalt kahemeetrist vahemaad (välja arvatud koos viibiv ja liikuv perekond või juhul, kui töö või tegevuse iseloomu tõttu ei ole seda mõistlikult võimalik tagada). Samuti on nõue hoida distantsi siseruumides, välja arvatud isikute kodudes. Nakkuse leviku suurenemise ärahoidmiseks jääb endiselt kehtima nõue hoida turvalist distantsi ja hajutada inimesi, et vältida suurte inimhulkade koos ühes kohas viibimist, kuna haigestumise kasvu Eestis mõjutasid viiruse leviku algfaasis just mitmed rahvarohked üritused ning nendel osalenud inimeste omavahelised kokkupuuted.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 tehakse 2+2 reegli muudatus kehtiva korralduse punktis 2 ja tulenevalt kehtiva korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest. Kehtiva korralduse punktiga on ette nähtud tingimused müügisaalides ning kaubanduskeskuste üldkasutatavates ruumides liikumisele. Tulenevalt 2+2 reegli kehtetuks tunnistamisest asendatakse see nõudega tagada inimeste hajutus, mida kontrollib valdaja. Jätakuvalt jääb kehtima valdajale ka nõue teha kättesaadavaks müügisaalis vähemalt sisenemisel ja väljumisel desinfitseerimisvahendid nii töötajatele kui ka klientidele.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 3 sõnastatakse kehtiva korralduse punkt 4 tulenevalt muudetava korralduse punkti 1 alapunktist 5 uuesti ja lisatakse, et täielik liikumisvabaduse piirang klientidele (külustuskeeld) ööklubides, vesipiibukohvikutes ning täiskasvanute klubides kehtib kuni 30. juunini 2020. a.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 4 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 4¹, milles on sätestatud tingimused klientidele kasiinodes ja mänguautomaatide saalides. Tulenevalt korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest asendatakse 2+2 reegel inimeste hajutatuse nõudega, mida teenuse osutajal tuleb tagada. Jätakuvalt jäävad kehtima ka tingimused teenuse osutamise koha täituvusele kuni 50%, kuid mitte rohkem kui 100 inimest, ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 5 lubatakse alates 1. juulist 2020. a klientidel viibida ööklubides, vesipiibukohvikutes ning täiskasvanute klubides. Hetkel kehtib klientidele nimetatud kohtades täielik liikumisvabaduse piirang (külustuskeeld). Korraldusega kehtestatakse teenuse osutajatele sarnased tingimused kasiinode ja mänguautomaatide saalidele esitatavate nõuetega. Teenuse osutaja peab tagama inimeste hajutamise, tagama

teenuse osutamise koha kuni 50% täituvuse, kuid mitte rohkem kui 100 inimest, ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 6 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 6, milles on ette nähtud nõuded avalikele koosolekutele. Alates 1. juulist 2020. a tuleb tagada koosolekul osalejate hajutus, st enam ei pea rangelt 2+2 reeglit arvestama. Kõik muud kehtestatud tingimused osalejate arvu kohta nii sise- kui ka välistingimustes jäävad samaks.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 7 muudetakse kehtiva korralduse punkti 8, kus on sätestatud tingimused klientidele avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates. Varem kehtestatud ühe tingimuse kohaselt oli kohustus eelnimetatud kohtades inimesi hajutada, mis jääb ka edaspidi kehtima. Tulenevalt korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest ei ole vaja tagada 2+2 reegli täitmist. Kõik muud tingimused teenuse osutamiseks jäävad muutmata.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 8 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 10, milles nähakse ette tingimused viibimiseks meelelahutusteenuse osutamise kohtades, sealhulgas keegli, *bowling*'u ja piljardi mängukohtades ning laste mängutubades. Kehtestatud tingimustele lisatakse inimeste hajutatuse nõue, mis tähendab, et 2+2 reeglit ei ole vaja nimetatud kohtades rakendada.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 9 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 11¹, milles on sätestatud tingimused avalikele üritustele. 2+2 reegli nõudeid leevendatakse tulenevalt korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest ja edaspidi tuleb tagada avalikel üritustel inimeste hajutus, mille tagab ürituse korraldaja.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 10 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 12, kus on sätestatud nõuded avalike ürituste korraldamisele. Samaselt teiste muudatustega loobutakse 2+2 reeglist ja asendatakse see inimeste hajutamise nõudega. Nõuded osalejate arvule ja täituvusele siseruumides jäävad kehtima.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 11 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 13, kus on ette nähtud nõuded avalikele jumalateenistustele ja teistele avalikele usulistele talitustele. Korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamise tõttu muudetakse 2+2 reeglit ja asendatakse see inimeste hajutatuse nõudega. Vastavatel teenistustel on endiselt vajalik tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ning soovituslik hoida distantsi.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 12 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 14, milles on sätestatud tingimused põhikoolides, gümnaasiumides, kutseõppeasutustes ja kõrgkoolides, välja arvatud ülikoolide ja teadusasutuste teadus- ja arendustegevuse korraldamisel, samuti täienduskoolitusasutuste, huvitegevuse ja huvihariduse ning avatud noortekeskuste tegevuse korraldamisel. Tulenevalt 2+2 reeglist loobumisest tuleb ka nimetatud asutustes tegevuse korraldamisel tagada inimeste hajutus. Kehtiva korra järgi tuleb hajutatult korraldada eksameid ja kui toimub õppeasutuse territooriumil rühmade liikumine.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 13 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 15, kus on ette nähtud nõuded täienduskoolitusasutustele, kus korraldatakse mootorsõidukijuhi koolitust, autojuhi koolitust ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolitust. Kui ühe tingimuse kohaselt võib autos viibida vaid õpilane ja õpetaja, siis muudatusega tunnistatakse see põhimõtte kehtetuks. Muudatusega leevendatakse muu hulgas piirangut mootorsõidukijuhi

koolituse B-kategooria lõppastme koolitustel. Lõppastmekoolituse riskivältimise koolituse läbiviimise metoodika järgi sõidavad õpilased üldjuhul libedasõidu rajal kahekesi sõidukis ja instruktor juhendab neid raadiosaatja teel väljast. Kirjeldatud metoodika on kasutusel aastast 2003 ning selle on heaks kiitnud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Igal aastal sooritab lõppastmekoolitust ca 14 000 – 15 000 inimest ning nende ühekaupa koolitamine on pea kaks korda aeganõudvam ja kulukam.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 14 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 16, milles on sätestatud nõuded huvitegevuse ja huvihariduse andmisele. Tulenevalt kehtiva korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest nähakse 2+2 reegli asemel ette inimeste hajutatuse nõue. Muud tingimused näiteks osalejate arvule ja ruumi täituvusele jäävad kehtima.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 15 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 18, milles on toodud tingimused noortelaagrite ja malevate korraldamisele. Tulenevalt korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest tuleb laagrites ja malevates tagada samuti osalejate hajutus, kuna 2+2 reegel ei ole järgitav.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 16 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 20 tulenevalt kehtiva korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest. Punkti 20 kohaselt nimetatakse tingimused 1. juunist 2020. a õues sportimiseks, treenimiseks ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimiseks. Kehtiva korralduse järgi tuleb korraldajal tagada 2+2 reegli täitmine, osalejate arv kuni 100 ja desinfitseerimisvahendite olemasolu. Piirang ei kehti kõikide spordialade võistkondade kohta, kui järgitakse spordiala rahvusvahelisest võistlusmäärustikust tulenevaid nõudeid, ning Eesti täiskasvanute koondise kandidaatide treeningul ja meistriliiga treeningul. Edaspidi tuleb 2+2 reegli asemel tagada osalejate hajutamine, kõik muud tingimused jäävad kehtima.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 17 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 21. Punkti kohaselt on kehtestatud tingimused kuni 30. juunini 2020. a spordivõistluste kohta. 2+2 reeglist loobumisel asendatakse ka spordivõistlustel 2+2 reegli nõue inimeste hajutatuse nõudega. Kehtima jäävad juuni lõpuni lisaks inimeste hajutatuse nõudele tingimused osalejate, sealhulgas pealtvaatajate arvule, samuti desinfitseerimisvahendite olemasolu.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 18 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 21¹ tulenevalt kehtiva korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest. Seni kehtestatud tingimuste kohaselt tuleb ka spordivõistlustel järgida 2+2 reeglit, mis käesolevaga asendatakse inimeste hajutamise nõudega. Nõuded inimeste arvule ja täituvusele jäävad kehtima.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 19 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 23 tulenevalt kehtiva korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest. Punkti 23 kohaselt nimetatakse tingimused 1. juunist 2020. a siseruumides sportimiseks, treenimiseks ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimiseks. Kehtiva korralduse järgi tuleb korraldajal tagada 2+2 reegli täitmine, kuni 50% täituvus ja desinfitseerimisvahendite olemasolu. Rühmanõue ja täituvuse nõue ei kehti kõikide spordialade võistkondade kohta, kui järgitakse spordiala rahvusvahelisest võistlusmäärustikust tulenevaid nõudeid, ning Eesti täiskasvanute koondise kandidaatide treeningul ja meistriliiga treeningul. Edaspidi tuleb 2+2 reegli asemel tagada osalejate hajutamine, kõik muud tingimused jäävad kehtima.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 20 tehakse muudatus kehtiva korralduse punktis 24 tulenevalt kehtiva korralduse punkti 1 kehtetuks tunnistamisest. Punktis 24 on ette nähtud

nõuded muuseumide ja näitusasutuste külastamisele. Muudetakse senist ühte tingimust, asendades 2+2 reegli inimeste hajutatuse nõudega. Kõik seni kehtestatud muud tingimused jäävad kehtima.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette, et korraldus tuleb avaldada Vabariigi Valitsuse veebilehel ja Riigi Teatajas.

Korralduse punktiga 3 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 19. juunil 2020. a.

Korraldust saab vaidlustada esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Riigikohtu halduskolleegiumi praktika järgi, kui on tegemist määratlemata arvu juhtumeid käsitleva sättega, mis akti adressaadi õigusi selle teatavakstegemise ajal ei mõjuta, saab isik esitada kaebuse üldkorralduse tühistamiseks 30 päeva jooksul pärast mõju ilmnemist (RKHKm [3-19-557](#), 05.09.2019, p 8). Seega on Riigikohus sedastanud isikule võimaluse vaidlustada vahetut mõju mitteomavat sätet ka mõju ilmnemisest, kuid halduskohtumenetluse seadustikus vastav regulatsioon puudub.